

יהי כבוד

"פסוקי דזמרה" is the only part of פסוקי דזמרה that can be identified as true פסוקי דזמרה because it is the only part of פסוקי דזמרה that is a collection of פסוקים and does not contain within it a chapter of פסוקים. The challenge in studying יהי כבוד is in trying to understand why these פסוקים were chosen and why they were placed in the order that we read them.

It is universally felt that יהי כבוד is an introduction to אשרי and the מזמורים that follow אשרי. These מזמורים represent תהילים פרקים קמה'–קנ', the final six chapters of תהילים. Our reading the last six chapters of תהילים is considered as if we finish תהילים each day. That is the basis for the position of the גמרא that we previously learned:

מסכת שבת דף קיח' עמ' א'–אמר רבי יוסי: יהא חלקי מגומרי הלל בכל יום. איני? והאמר מר: הקורא הלל בכל יום הרי זה מחרף ומגדף? כי קאמרינן - בפסוקי דזמרא.

The ספר האשכול explains how יהי כבוד is an introduction to אשרי.

הלכות פסוקי דזמרה דף ו' עמוד א'–ואחר ברכת ברוך שאמר קודם שיתחיל בתהלה לדוד נהגו לפתוח ולומר יהי כבוד ה' לעולם. ויש מי שאומר שבאילו הפסוקים שמוסיפין עד תהלה לדוד יש בהן כ"א אזכרות כנגד כ"א פסוקים שבתהלה לדוד.

One cannot fail to notice that whoever compiled the פסוקים that were combined to create יהי כבוד aimed to deliver the message that אשרי and that the מזמורים that follow are a form of הלל. How else can one explain how the second, third and fourth פסוקים in יהי כבוד are also the second, third and fourth פסוקים in the first paragraph of הלל.

Although יהי כבוד consists of a mixture of פסוקים, it is also the only section of פסוקי דזמרה that contains a line which appears to be a פסוק but is in reality the combination of parts of three פסוקים; two from תהילים and one from the תורה; i.e. the following line:

ה' מלך, ה' מלך, ה' ימלך לעולם ועד. This line is a combination of the following פסוקים:

- ה' מלך עולם ועד אברו גוים מארצו (תהילים י' טו');
- ה' מלך גאות לבש, לבש ה' עוז התאזר אף תכון תבל בל תמוט (תהילים צג' א');
- ה' ימלך לעולם ועד (שמות טו', יח').

Although many commentators note that this line is a combination of the פסוקים, none explain why חז"ל created this combination. Such a combination might be overlooked except for the fact that the line appears in prominent places within the סידור. It appears in יראו עינינו in the weekday מעריב, the אין כמוך prayer that we recite before removing the תורה from the ארון on שבת and יום טוב and it appears in the אתה הראת לדעת prayer on ראש השנה and פיוט that we recite on יום כיפור.

It is possible that חז"ל created this line and added it to יהי כבוד in order to prevent a misunderstanding based on the פסוק that precedes ה' מלך in יהי כבוד. The preceding פסוק reads: ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בננים ה' מלך. In that פסוק the last two words, ה' מלך, are in לשון עבר. Translated into English they read: G-d ruled. Had nothing been added to יהי כבוד, one might conclude that Jews believe that G-d ruled in the past but no longer rules. To prevent that misunderstanding from the פסוק, חז"ל may have added the emphatic line: G-d rules; G-d ruled and G-d will rule forever and ever.

Rabbi Aryeh Leib Frumkin in his commentary to סדר רב עמרם גאון notes that the בעל תפילות ישראלים felt that the order of the tenses in the line ה' מלך, ה' מלך, ה' ימלך לעולם should read past, present and future and not present, past and future as in our text. The בעל תפילות ישראלים argues that the order should follow the words in והוא ארון עולם. In fact, one version of the סדר רב עמרם גאון has only the words ה' מלך (present) and ה' ימלך לעולם ועד (future) after: ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בננים ה' מלך (past). The סידור צלותא דאברהם notes the dispute but answers the בעל תפילות ישראלים as follows: When we speak of the רבנו של עולם's view of time, we should only speak about the present. In the רבנו של עולם's world all of history is happening all the time. It is not necessary to speak about the past or the future. But if one insists on speaking about the present, the past and the future, then in order to properly express the רבנו של עולם's view of history, the discussion about the רבנו של עולם view of history should always begin by noting the present.

Rabbi Joseph Hertz, זצ"ל, in his סידור, notes a pattern within the פסוקים of יהי כבוד: This consists of scriptural verses, brought together not only by similarity of ideas but also of phrase. Each subsequent verse contains some word or idea already contained in the preceding.

SUPPLEMENT

ה' מלך ה' מלך, ה' ימלוך לעולם ועד SOURCES FOR

מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק יד הלכה ד

המפטיר בנביא הוא פורס על שמע. באיזה שמע אמרו בשמע של ספר תורה. והיכי פותח? אשרי יושבי ביתך. ואחר כך עומד המפטיר ואומר: אין כמוך באלהים ה' ואין כמעשיך, מי כמוכה באלים ה' מי כמוכה נאדר בקודש נורא תהילות עושה פלא, מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור, ה' מלך ה' מלך, ה' ימלוך לעולם ועד, ה' הפץ צדקו יגדיל תורה ויאדיר, ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום, אתה הוא ה' לבדך אתה עשית את השמים שמי השמים וכל צבאם הארץ וכל אשר עליה הימים וכל אשר בהם ואתה מחיה את כולם וצבא השמים לך משתחיים.

אוצר המדרשים (אייזנשטיין) עמוד שו"ד"ה בשעה שעלה משה

אומרים קדוש קדוש קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו. וזה פירושו קדוש בעליונים קדוש בתחתונים קדוש בכל עולמים ה' הנקדש בסוף צבאות ישראל. ובשעה שמגיע הכתר לכסא הכבוד מיד גלגלי המרכבה מתגלגלים ומתרעשים. אדני שרפרף וכל רקיעים כולם אוהזם הלחלה. ובשעה שהכתר עובר על כסא הכבוד לישיב במקומו כל חיילי מרום פוצחים פיהם ואומרים ברוך כבוד ה' ממקומו. בא וראה שבחו של הקב"ה שבשעה שמגיע הכתר בראשו מחזיק ה' ראשו לקבל הכתר מעבדיו, וכל חיות ושרפים וגלגלי המרכבה וכסא הכבוד וחיילי מעלה וחשמלים וכרובים מתגדלים ומתחברים ומתגאים ונותנין הוד והדר וממליכים אותו כולם ואומרים בפה אחד ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד. וזהו פירושו: ה' מלך קודם שנברא העולם; ה' מלך משנברא העולם; ה' ימלוך לעולם ועד לעולם הבא. ואף הקב"ה ישתבח שמו מסכים עמהם ואומר ימלוך ה' לעולם אלקיך ציון לדור ודור הללויה.

אוצר המדרשים (אייזנשטיין) עמוד תפו"ד"ה כונן שמים בתבונה

כונן שמים בתבונה, שאף העליונים לא בראם אלא לשבח, כיצד? שכל בקר ובקר עומד מלאך לפניו ואומר ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד, וכל גדודי מעלה עונין אחריו. וחיה אחת עומדת באמצע הרקיע וישראל שמה ואומרת ברכו את ה' המבורך. וכל גדודי מעלה עונין אחריה ברוך ה' המבורך לעולם ועד, וטרם שיגמרו שרפים עומדים וגומרים אותה ק' ק' ק' קדוש קדוש קדוש, וחיות הקדש מתרעשים ומתרעדים ואומרים ברוך כבוד ה' ממקומו. ואח"כ עומדים כולם ואומרים בפה אחד ימלוך ה' לעולם וגו' ה' אלקינו ה' אמת. יתברך שמו

להבין את התפלה

של הקב"ה שנתן לישראל תורת אמת והלכותיה ודקדוקיה ופירושיה ע"י משה והזהיר הקב"ה לישראל כדי שילמדו וישמעו וישאלו את ת"ח ולא יסורו ימין ושמאל מן ההלכות שיאמרו להם חכמים שקבלו ממושה, שנאמר לא תסור מן הדבר וגו' (דברים י"ז), כתיב ושמרתם ועשיתם אותם אני ה' (דברים ז') אני נאמן לפרע ממי שאינו מקיים ונאמן אני לשלם שכר טוב למי שמקיים, והיינו דאריב"ל כל מצות שישראל עושים בעולם באות ומעידות להם לעוה"ב שנאמר יתנו עדיהם ויצדקו ישמעו ויאמרו אמת (ישעיה מ"ג).

אוצר המדרשים (אייזנשטיין) עמוד תק ד"ה ברכי נפשי את

ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את שם קדשו. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא שמו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, ומרומם על כל ברכה ותהלה, שירו לאלקים זמרו שמו סולו לרוכב בערבות ב-קה שמו ועלוז לפניו, שהוא ראשון והוא אחרון ומבלעדיו אין אלקים, בשכמל"ו = ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. = אמר ר' עקיבא בכל יום ויום מלאך אחד עומד באמצע הרקיע שחרית ופותח ואומר ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד וכל גדודי מעלה עונין אחריו עד שמגיע לברכו, כשמגיע לברכו היה אחת יש שם ששמה ישראל וחקוק על מצחה ישראל, ועליה אמר יחזקאל החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל, ועליה אמר דוד וירכב על כרוב ויעף וידא על כנפי רוח, ונושאת את הכסא ועומדת באמצע הרקיע ואומרת בקול רם ברכו את ה' המבורך, וכל גדודי מעלה עונין אחריה ברוך ה' המבורך לעולם ועד. עד שלא יגמור הדבר מפייהם שרפי הקדש מרעישים את העולם ואומרים בקול רם וגדול, קדוש קדוש קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו, עד שלא יגמור הדבר מפייהם האופנים מתגלגלים ורועדים ומרעידים כל העולם ואומרים, ברוך כבוד ה' ממקומו. ואותה חיה, עד שנגשים כל שרי מעלה וכל טפסרים וכל גדודים וכל מחנות וכל פמליא של מעלה, אומרת לחיה ששמה ישראל, שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. הא למדת כמה גדול כח ברכו שהוא מטכסיסי מעלה שאפילו המלאכים משתמשים בו ומברכים לבוראם. בוא וראה כמה הביב לפני הקב"ה מה שישראל אומרים לפניו קדוש, שהרי הזהיר ליורדי מרכבה ללמדנו באיזה ענין נאמר לפניו קדוש, ויש לנו להזהר ולעשות נחת רוח ליוצרנו ולהעלות לפניו לריח נחות, וכן אמר להם ברוכים אתם לשמים ולארץ יורדי מרכבה אם תאמרו ותגידו לבני מה שאני עושה בתפלת שחרית ובתפלת המנחה בשעה שאתם אומרים קדוש, ולמדו אותם ואמרו להם שאו עיניכם לרקיע כנגד בית תפלתכם בשעה שאתם אומרים לפני קדוש, שאין לי הנאה בעולמי כאותה שעה שענייכם נשואות לעיני ועיני מביטות בעיניכם בשעה שאתם אומרים לפני קדוש, שהקול היוצא מפיכם באותה שעה סודר ועולה לפני כריח נחות. והעידו להם מה עדות אתם רואים שאני עושה לקלסתר פניו של יעקב אביכם החקוקה לי בכסא כבודי, שבשעה שאתם אומרים לפני קדוש אני כורע עליה ומגפף ומנשק ומחבק אותה וידי על זרועותי שלש פעמים כמו שאתם אומרים לפני קדוש, כדבר שנאמר קדוש קדוש קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו.

TRANSLATION OF SOURCES

'א-מסכת שבת דף קיח' עמ' א'
Rabbi Yossi said: May I be among those who finish Hallel each day. Is that so? Did not Mar teach: He who reads Hallel each day is considered a heretic? What did Rabbi Yossi mean? That I be among those who read Pseukei D'Zimra each day.

א-ספר האשכול הלכות פסוקי דזמרה דף ו' עמוד א'
After the Bracha of Baruch Sh'Amar and before reciting Ashrei it was a custom to begin by reciting the verses beginning with YiHi Kavod Hashem L'Olam. There is one who explains that within the verses that we add before Tehilla L'Dovid we recite the name of G-d 21 times as against the 21 verses which comprise Tehilla L'Dovid.